

ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

พัชรีย์ ไกรชุมพล^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สรายุทธ์ เศรษฐขจร¹

¹สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*1908patcharee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และ 2) สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 92 คน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .974 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง รองลงมา ได้แก่ ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ ส่วนด้านการจัดเก็บความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนแนวทางการจัดการความรู้ พบว่ามีทั้งหมด 57 แนวทาง เช่น ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานจริงโดยใช้กระบวนการถอดบทเรียน พัฒนาระบบจัดเก็บองค์ความรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านช่องทางที่เหมาะสม และส่งเสริมการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้จริงพร้อมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของครู การจัดการความรู้ โรงเรียนสววิทยา

Teachers' Opinions toward Knowledge Management of Sawiwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon

Patcharee Kraichumpon^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*1908patcharee@gmail.com

Abstract

This research aimed to: (1) investigate teachers' opinions toward the knowledge management of Sawiwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Suratthani-Chumphon, and (2) synthesize guidelines for developing the school's knowledge management. The research participants consisted of 92 teachers of Sawiwittaya School in the 2025 academic year and three key informants involved in the school's knowledge management. The research instruments were a five-point rating scale questionnaire with a reliability coefficient of .974 and a semi-structured interview. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that teachers' opinions toward the school's knowledge management were at a high level overall across six aspects. The highest-rated aspect was knowledge application and validation, followed by knowledge transfer and dissemination, while knowledge storage received the lowest rating. Content analysis resulted in 57 development guidelines, including promoting access to diverse knowledge sources, encouraging knowledge creation through lesson-learned processes, developing digital knowledge storage systems, applying information technology for data analysis, facilitating knowledge sharing through appropriate channels, and supporting the practical application of knowledge with continuous monitoring and evaluation.

Keywords: Teachers' Opinions, Knowledge Management, Sawiwittaya School

1. บทนำ

นโยบายประเทศไทย 4.0 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศโดยยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีสมรรถนะสูงและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [1] แนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความรู้ เป็นทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ที่ต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มิใช่เพียงการสะสมข้อมูล แต่ต้องสามารถแปลงเป็นองค์ความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้สะท้อนปัญหาการจัดการความรู้ของหน่วยงานภาครัฐที่ยังขาดความเชื่อมโยงเชิงระบบ ขาดการถอดบทเรียน และขาดการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [1] จึงเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ในทุกระดับองค์กร

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผ่านการสร้างระบบการเรียนรู้ขององค์กรและการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวิจัยในชั้นเรียน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการดำเนินกิจกรรม PLC อย่างไรก็ตาม เอกสารเชิงนโยบายได้สะท้อนว่า แม้สถานศึกษาจะมีการดำเนินกิจกรรมหลากหลาย แต่ยังคงขาดการสังเคราะห์องค์ความรู้ในระดับองค์กร ทำให้ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานยังไม่ถูกนำมาจัดระบบเพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ กระทรวงศึกษาธิการ [2] การจัดการความรู้จึงถูกมองว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงการปฏิบัติสู่องค์ความรู้ขององค์กรและเชื่อมโยงองค์ความรู้สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา [3] ทั้งนี้ Marquardt [4] ได้อธิบายว่าการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องครอบคลุมทั้ง การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล การถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ การนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง โดยมีผู้น้ององค์กรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

โรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1–6 มีนักเรียน 2,009 คน และครู 92 คน โดยจากรายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2567 พบว่าโรงเรียนดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2561 อย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดทำและดำเนินงานตามแผนพัฒนา ติดตาม ประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผลการประเมินคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับ ดีเลิศ ทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สะท้อนถึงความเข้มแข็งขององค์กรและก่อให้เกิดองค์ความรู้จำนวนมากจากกิจกรรมทางวิชาการและการบริหารจัดการ อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์รายงาน SAR ยังต้องปรับปรุงโครงสร้างหรือกลไกเฉพาะด้านการจัดการความรู้ขององค์กรให้มีความชัดเจน เช่น นโยบายด้านการจัดการความรู้ คลังความรู้ กลาง หรือกระบวนการถอดบทเรียนเชิงระบบที่เชื่อมโยงกับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ แม้จะมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA อย่างต่อเนื่อง แต่การสังเคราะห์ผลการประเมินให้เป็นองค์ความรู้ระดับองค์กรเพื่อใช้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน พัฒนานวัตกรรม หรือสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารยังไม่เป็นระบบ ส่งผลให้การพัฒนาอยู่ในระดับการปรับปรุงเชิงกระบวนการมากกว่าการพัฒนาเชิงองค์ความรู้ ดังนั้น การศึกษาการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยาจึงมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สามารถกำหนดโครงสร้าง กลไก และกระบวนการที่ชัดเจนในการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ขององค์กรอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความเข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน [5]

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 92 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 3 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุธาธารธานี ชุมพร ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้ ด้านการวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ และด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุธาธารธานี ชุมพร

ประชากร

ครูผู้สอนโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุธาธารธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 92 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุธาธารธานี ชุมพร ยึดแนวคิดของมาร์คัวร์ท [4] มาเป็นแนวคิดการวิจัยใน 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการแสวงหาความรู้ 2) ด้านการสร้างความรู้ 3) ด้านการจัดเก็บความรู้ 4) ด้านการวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล 5) ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ 6) ด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามระดับความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุธาธารธานี ชุมพร ประกอบด้วย 6 ด้าน ด้านการแสวงหาความรู้ 10 ข้อ ด้านการสร้างความรู้ 13 ข้อ ด้านการจัดเก็บความรู้ 12 ข้อ ด้านการวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล 12 ข้อ ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ 14 ข้อ และด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง 11 ข้อ รวม 72 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) [6] 5 ระดับ

ระดับ 5 หมายถึง มีการจัดการความรู้ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการจัดการความรู้ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการจัดการความรู้ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการจัดการความรู้ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการจัดการความรู้ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุธาธารธานี ชุมพร

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดแนวคิดการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุธาธารธานี ชุมพร

3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการแสวงหาความรู้ 2) ด้านการสร้างความรู้ 3) ด้านการจัดเก็บความรู้ 4) ด้านการวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล 5) ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้

6) ด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูผู้สอน โรงเรียนทุ่งตะโกวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น รายด้าน .826 .871 .823 .852 .833 .875 และภาพรวม .974

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูผู้สอน โรงเรียนสวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 92 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ โรงเรียนสวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนสวีวิทยาวិทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 92 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 92 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนสวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ดังนี้

1.วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2.วิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนสวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการแสวงหาความรู้ 2) ด้านการสร้างความรู้ 3) ด้านการจัดเก็บความรู้ 4) ด้านการวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล 5) ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ 6) ด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด [7]

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการจัดการความรู้ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 3 คน

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
3. มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
4. มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยนำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย แปลว่า มีความสำคัญสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าที่มีค่าเฉลี่ยมาก จึงนำหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่องการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลกับครูโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยได้จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลจากประชากร จำนวน 92 คน และเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N แทน ประชากร

 μ แทน ค่าเฉลี่ย σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน นำเสนอเป็นจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร นำเสนอค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

3. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลกับครูโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยได้จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลจากประชากร จำนวน 92 คน และเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน นำเสนอเป็นจำนวนและร้อยละ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนบุคคล		จำนวน (N)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	22	23.9
	หญิง	70	76.1
	รวม	92	100.0
ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	13	14.1
	5 – 10 ปี	39	42.4
	มากกว่า 10 ปี	40	43.5
	รวม	92	100.0

จากตารางที่ 1 ผลจากวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน นำเสนอเป็นจำนวนและร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 92 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 76.1 และเป็นเพศชาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 และประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร นำเสนอค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวม 6 ด้าน

(N=92)

ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการแสวงหาความรู้	4.20	0.61	มาก	5
2	ด้านการสร้างความรู้	4.24	0.57	มาก	3
3	ด้านการจัดเก็บความรู้	4.16	0.67	มาก	6
4	ด้านการวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล	4.21	0.62	มาก	4
5	ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้	4.26	0.60	มาก	2
6	ด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง	4.35	0.58	มาก	1
รวม		4.24	0.57	มาก	

จากตารางที่ 2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.35$) รองลงมาคือ ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.26$) ด้านการสร้างความรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.24$) ด้านการวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.21$) ด้านการแสวงหาความรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.20$) และด้านการจัดเก็บความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.16$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร ดังนี้

ผลจากการวิเคราะห์แนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร จากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า แนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร ด้านการแสวงหาความรู้ ประกอบด้วย 8 แนวทาง ด้านการสร้างความรู้ ประกอบด้วย 9 แนวทาง ด้านการจัดเก็บความรู้ ประกอบด้วย 13 แนวทาง ด้านการวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล ประกอบด้วย 10 แนวทาง ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ ประกอบด้วย 10 แนวทาง และด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง ประกอบด้วย 10 แนวทาง รวมทั้งสิ้น 57 แนวทาง

ตอนที่ 4 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร

ด้านการแสวงหาความรู้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เสนอว่า โรงเรียนสววิทยาควรมีการวิเคราะห์บริบทและความต้องการจำเป็นของบุคลากร เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาความรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรตามวงจร PDCA และส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองผ่านการอบรม สัมมนา งานวิจัย และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ นอกจากนี้ยังสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC และระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูและบุคลากรสามารถนำความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ด้านการสร้างความรู้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เสนอว่า โรงเรียนสววิทยาควรมีการส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานจริงและประสบการณ์ของบุคลากร ผ่านกระบวนการ PLC และการถอดบทเรียน โดยใช้เครื่องมือ เช่น AAR และ SWOT Analysis ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสะท้อนความคิดเห็น เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการสังเคราะห์องค์ความรู้ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสถานศึกษา

ด้านการจัดเก็บความรู้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เสนอว่า โรงเรียนสววิทยาควรมีการจัดเก็บองค์ความรู้อย่างเป็นระบบทั้งในรูปแบบเอกสารและระบบดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น Google Drive และ Cloud เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล มีการสำรองข้อมูลและกำหนดมาตรการความปลอดภัยอย่างชัดเจน รวมถึงส่งเสริมให้บุคลากรสามารถเข้าถึงและนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

ด้านการวิเคราะห์และการทำงานข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เสนอว่า โรงเรียนสววิทยาควรมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อมูลการนิเทศ และผลการดำเนินโครงการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน และแนวทางพัฒนา รวมทั้งใช้ข้อมูลเป็นฐานในการวางแผนและตัดสินใจเชิงบริหารอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบและแนวโน้มเพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เสนอว่า โรงเรียนสววิทยาคมมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทางวิชาการ การประชุม การนิเทศ และกระบวนการ PLC อย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน นวัตกรรม และแนวปฏิบัติที่ดี พร้อมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านเว็บไซต์และสื่อออนไลน์ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร อีกทั้งยังสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู บุคลากร และเครือข่ายทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เสนอว่า โรงเรียนสววิทยาคมมีการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนางาน พร้อมทั้งมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

4. สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ผลการวิจัยสะท้อนความคิดเห็นของครูว่าสถานศึกษามีแนวทางการบริหารจัดการที่มุ่งพัฒนาองค์กรบนฐานความรู้และการมีส่วนร่วมของบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา ควบคู่กับการสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานจริงผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนความคิดเห็นของครูว่าสถานศึกษามีการนำระบบสารสนเทศและข้อมูลเชิงประจักษ์มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจเชิงบริหารอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจน สามารถติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงการดำเนินงานได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา ประกอบกับการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) และระบบประกันคุณภาพภายในที่มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ครูมีความคิดเห็นว่า กระบวนการจัดการความรู้ของสถานศึกษามีความเป็นระบบ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการดำเนินงานไปใช้ในการพัฒนางานได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้ง ผลการวิจัยยังสะท้อนความคิดเห็นของครูว่า สถานศึกษามีวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ่ายทอดประสบการณ์ และร่วมกันพัฒนานวัตกรรมหรือนวัตกรรมปฏิบัติที่เหมาะสมต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมถึงการได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายภายนอก เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านการจัดเก็บความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งอาจสะท้อนความคิดเห็นของครูว่ายังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลหรือเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดเก็บและสืบค้นข้อมูล อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยสะท้อนความคิดเห็นของครูว่า สถานศึกษามีโครงสร้าง กลไก และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการจัดการความรู้ในทุกด้าน จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการจัดเก็บองค์ความรู้และการเข้าถึงข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Pannika Meekrut [8] ที่กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการนำความรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กรหรือความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ผ่านกระบวนการสำคัญ ได้แก่ การสร้างความรู้ การรวบรวมความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการความรู้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและความต่อเนื่องในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Paweena Phonpansang and Thada Sittthada [9] ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการ

ความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร : กลุ่มกรุงเทพใต้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับการบริหารงานบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการบริหารงานบุคคล และองค์ประกอบของการจัดการความรู้ที่ส่งต่อการบริหารงานบุคคล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 52 แห่ง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chamaiporn Phiajun [10] ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 347 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี PNI Modified ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยสะท้อนความคิดเห็นของครูว่า การจัดการความรู้ของโรงเรียนส่ววิทยาอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง ขณะที่ด้านการจัดเก็บความรู้ยังเป็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อให้การจัดการความรู้ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ด้านการแสวงหาความรู้ ผู้บริหารควรจะกำหนดแนวทางการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและความต้องการจำเป็นของบุคลากร เพื่อใช้เป็นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับสภาพจริง ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ทั้งจากงานวิจัย เทคโนโลยี และเครือข่ายวิชาชีพ รวมถึงสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC และระบบพี่เลี้ยง เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ด้านการสร้างความรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานจริง โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการสะท้อนความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ ควรใช้กระบวนการถอดบทเรียน เช่น AAR ควบคู่กับการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวิเคราะห์ และนำเครื่องมือทางวิชาการมาใช้ในการสังเคราะห์องค์ความรู้ เพื่อพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีและสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดเก็บความรู้ ผู้บริหารควรพัฒนาระบบการจัดเก็บองค์ความรู้ให้เป็นระบบและทันสมัย โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและฐานข้อมูลออนไลน์ในการรวบรวมข้อมูลสำคัญของสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน พร้อมทั้งจัดให้มีระบบสำรองข้อมูลและมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการสกัดองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล ผู้บริหารควรส่งเสริมการวิเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลายและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประมวลผล ควรใช้ตัวชี้วัดและข้อมูลย้อนหลังในการวิเคราะห์แนวโน้ม รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ควบคู่กับการใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพและการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและข้อค้นพบที่มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาได้

ด้านการถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ ผู้บริหารควรจัดเวทีและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ควรส่งเสริมการใช้กระบวนการ PLC เป็นกลไก

หลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และสนับสนุนการนำเสนอผลงานและแนวปฏิบัติที่ดี รวมทั้งควรมีการสรุป สังเคราะห์ และเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านช่องทางที่เหมาะสม พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง

ด้านการนำความรู้ไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง ผู้บริหารควรส่งเสริมการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนางานและแก้ไขปัญหาในบริบทจริง ควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย พร้อมทั้งดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้ความรู้อย่างเป็นระบบ รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปใช้ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดการความรู้ของโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการความรู้ของโรงเรียนสวียวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
3. ควรนำแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสวียวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ไปขยายผลในโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีความสนใจ

6. เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). *The twelfth national economic and social development plan (2017–2021)*. Office of the National Economic and Social Development Council. (In Thai)
- [2] Ministry of Education. (2021). *Educational policies and priorities*. Ministry of Education. (In Thai)
- [3] Office of the Education Council. (2022). *National education plan 2023–2027*. Office of the Education Council. (In Thai)
- [4] Marquardt, M. J. (2002). *Building the learning organization: Mastering the 5 elements for corporate learning* (2nd ed.). Davies-Black.
- [5] Sawiwittaya School. (2025). *Self-assessment report (SAR) for the academic year 2024*. Sawiwittaya School. (In Thai)
- [6] Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale in attitude theory and measurement*. Wiley & Son.
- [7] Bunchom Srisa-ard. (2017). *Introduction to research* (10th ed.). Suweeriyasan. (In Thai)
- [8] Pannika Meekrut. (2024). Organizational knowledge management in the digital era. *Journal of Multidisciplinary Social Development*, 2(2), 29–44. (In Thai)
- [9] Paweena Phonpansang, & Thada Sitthada. (2024). Knowledge management of school administrators affecting personnel administration in schools under the Bangkok Metropolitan Administration: South Bangkok group. *Journal of Mahayana Buddhist Dharma Voice*, 10(3), 1–9. (In Thai)
- [10] Chamaiporn Phiajun. (2021). *Development of knowledge management guidelines for educational institutions under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 5* [Master's thesis, Mahasarakham University]. (In Thai)